

PREZES
PROKURATORII GENERALNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Leszek Bosek

Do druku nr 1562

Warszawa, 22.06.2017 r.

KR-51-159/17/TGL
W/14625/17

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. 23.06.2017

Data wpływu .....

Pan
Adam PODGÓRSKI
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 maja 2017 r. (data wpływu 25 maja 2017 r.), do którego dołączono rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (druk nr 1562) przekazuję opinię Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej do przedstawionego projektu.

Leszek Bosek
PREZES
Prokuratorii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Leszek Bosek

Otrzymują:

adresat – 1 egz.,
a/a – 1 egz.

**Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach
o wykroczenia (druk nr 1562)**

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania **projektu ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia** zauważa się, co następuje:

Projekt ustawy proponuje dokonanie zmian w ustawie Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (dalej: „k.p.w.”), wprowadzając możliwość uiszczenia grzywny nałożonej mandatem karnym w formie bezgotówkowej za pomocą karty płatniczej lub innego instrumentu płatniczego, o ile funkcjonariusz nakładający ją dysponuje odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń. Proponowana w projekcie forma uiszczenia grzywny w drodze mandatu karnego funkcjonować ma obok określonych w art. 98 § 1 k.p.w. form jej uiszczenia w postaci:

- bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył przez osobę czasowo przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającej stałego miejsca zamieszkania albo pobytu;
- mandatu kredytowanego wydawanemu za potwierdzeniem odbioru ukaranemu, który stale przebywa na terytorium RP albo ma stałe miejsce zamieszkania lub pobytu na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- mandatu zaocznego, nakładanego w razie stwierdzenia popełnienia wykroczenia, którego sprawcy nie zastano na miejscu jego popełnienia, gdy nie zachodzi wątpliwość do osoby sprawcy.

Przedłożony projekt był przedmiotem uzgodnień w toku rządowych prac legislacyjnych, dlatego redakcja jego przepisów uległa zmianie.

Uzasadnienie projektu wskazuje na szczególne znaczenie projektowanej regulacji dla osób przebywających jedynie czasowo w Polsce (głównie cudzoziemcy), którzy dotychczas zobowiązani są do uiszczenia grzywny określonej w mandacie karnym w formie gotówkowej funkcjonariuszowi, który wystawił mandat. Jednocześnie do skorzystania z tej formy uiszczenia grzywny uprawnione zostaną osoby stale przebywające na terytorium RP albo mające stałe miejsce zamieszkania lub pobytu na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które w obowiązującym stanie prawnym mogą otrzymać wyłącznie mandat kredytowany, co wiąże się z koniecznością jego uiszczenia w terminie 7 dni od pokwitowania odbioru.

Rozwiązanie przewidujące umożliwienie uiszczenia grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego w proponowanej formie wskazanym powyżej podmiotom, wobec których zastosowany został środek karny w postaci grzywny nakładanej w drodze mandatu, należy ocenić pozytywnie. Regulacja ta niewątpliwie ułatwi uregulowanie należności związanych z ukaraniem za popełnienie

wykroczenia w przypadkach, w których funkcjonariusz nakładający grzywnę dysponować będzie odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń.

Projekt przewiduje również, że grzywnę uważa się za uiszczoną z chwilą potwierdzenia dokonania płatności uzyskanego z urządzenia do autoryzacji rozliczeń oraz ustanawia obowiązek pokrycia kosztów związanych z autoryzacją transakcji i przekazem środków na właściwy rachunek bankowy przez ukaranego, który dobrowolnie skorzystał z możliwości uiszczenia grzywny w proponowanym trybie. Na funkcjonariusza nałożony został natomiast obowiązek poinformowania ukaranego o możliwości uiszczenia grzywny w formie, o której mowa w § 3a, oraz treści § 3b.

Uznając za jednoznaczne zarówno obowiązek poniesienia kosztów płatności mandatu w formie bezgotówkowej przez ukaranego, jak i obowiązek funkcjonariusza polegający na poinformowaniu go o tym obowiązku przed przystąpieniem do takiej transakcji, zaznaczyć jednak należy, że obowiązujące obecnie przepisy k.p.w. przewidują pojęcie prawomocności w odniesieniu do mandatów nakładających grzywnę. Prawomocność ta określona została w art. 98 k.p.w. i powstaje odpowiednio z chwilą: uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył – w przypadku mandatu gotówkowego (por. § 2), pokwitowania odbioru mandatu przez ukaranego – w przypadku mandatu kredytowanego (§ 3) oraz uiszczenia grzywny we wskazanym miejscu i terminie – w przypadku mandatu zaocznego (§ 5). Zauważyć należy, że przedłożony projekt ustawy (w odróżnieniu do wersji projektu udostępnionej w toku uzgodnień, przewidującej, że „mandat taki staje się prawomocny z chwilą potwierdzenia płatności uzyskanej bezpośrednio po jego nałożeniu”) nie reguluje kwestii uzyskania prawomocności przez grzywnę nałożoną w drodze mandatu, która może zostać uiszczona w formie bezgotówkowej. W dodawanym § 3a wskazuje się jedynie, że „grzywnę uważa się za uiszczoną z chwilą potwierdzenia dokonania płatności uzyskanego z urządzenia do autoryzacji rozliczeń”. Sformułowanie takie nie jest jednak równoznaczne z prawomocnością rozstrzygnięcia funkcjonariusza nakładającego grzywnę w drodze mandatu (prawomocnością mandatu), która powstaje w chwili potwierdzenia przyjęcia mandatu lub uiszczenia określonej należności. Zgodnie z art. 101 § 1 k.p.w. jedynie prawomocny mandat karny podlega obligatoryjnemu uchyleniu z uwagi na zaistnienie przesłanek wskazanych w tym przepisie. Brak określenia momentu prawomocności mandatu nakładającego grzywnę, która ma być uiszczana w trybie bezgotówkowym oznacza więc utratę przez ukarany podmiot gwarancji przewidzianych w tym przepisie. Wprawdzie, pomimo zawarcia wzmiankowanej regulacji w dziale IX, rozdziale 17 k.p.w., wyodrębniającym w ramach postępowań szczególnych postępowanie mandatowe, uchylenie prawomocnego mandatu przez sąd zaliczane jest do nadzwyczajnych środków zaskarżenia (zob. D. Świecki, *Metodyka pracy sędziego w sprawach o wykroczenia*, rozdział XI, cz. 3. *Uchylenie prawomocnego mandatu karnego*, Wolters Kluwer 2012), to brak określenia momentu

prawomocności mandatu, nakładającego grzywnę uiszczaną bezgotówkowo uniemożliwia jego uchylenie nawet, jeżeli grzywnę wymierzono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie albo na osobę, która popełniła czyn zabroniony przed ukończeniem 17 lat, albo gdy ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia z przyczyn, o których mowa w art. 15-17¹ Kodeksu wykroczeń. Brak określenia prawomocności mandatu uiszczanego w formie bezgotówkowej uniemożliwia również jego uchylenie, jeżeli grzywnę nałożono wbrew zakazom określonym w art. 96 § 2. Prawomocny mandat podlega również uchyleniu, gdy grzywnę nałożono w wysokości wyższej niż wynika to z art. 96 § 1-1b oraz w przypadkach, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego została nałożona grzywna tym mandatem albo potrzeba taka wynikła z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.

Brak określenia momentu powstania prawomocności nie wyklucza również innych wątpliwości, które mogą być podstawą do wszczęcia działań zmierzających do podważania grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego, uiszczanej w formie bezgotówkowej.

Uzasadnienie projektu nie wyjaśnia powodów wprowadzonego ograniczenia, powstałego w wyniku zastąpienia zwrotu „mandat staje się prawomocny” zwrotem „grzywnę uważa się za uiszczoną” – z chwilą potwierdzenia dokonania płatności uzyskanego z urzędnika do autoryzacji rozliczeń.

RADCA
Prokuratury Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Tomasz Golik

¹ Przepisy te wyłączają bezprawność czynu w przypadkach takich, jak obrona konieczna, stan wyższej konieczności i niepoczytalność sprawcy.